

Keszei Ernő feljegyzése az Európai Egyetem (European University) koncepcióról, és annak magyarországi lehetőségeiről

2017-ben Emmanuel Macron francia elnök felvetette az „európai egyetem” intézményrendszer kialakításának ötletét, amit az EU tagországok vezetői, az oktatási miniszterek, valamint az Európai Bizottság vezetői értekezletei támogattak. A részletes koncepciót a Bizottság javaslatára egy ad hoc szakértői testület három találkozója során a tagállamok szakértői alakították ki, valamint egy pilot-projekt tervezetét is kidolgozták a kezdeményezés megvalósításának elindítására.

A letisztázódott koncepció szerint a tervezett intézmények angol neve „**alliance**”, azaz **szövetség**. A koncepció egy hosszú távú (2030-ig terjedő) megvalósítást irányoz elő, aminek első fázisában egy 2019. február 28-ig megpályázható **3 éves pilot projekt** keretében 2019. október 1-i kezdéssel hat szövetség pályázata nyerhet egyenként 5 millió € támogatást. Ennek feltétele az is, hogy az érintett tagállam vállaljon valamekkora anyagi támogatást a projekt megvalósítására.

A **koncepció** szerint az egyes szövetségek 3–6 felsőoktatási intézményt foglaljanak magukban (esetleges bővítés lehetőségével), legalább 3 EU tagországból, kiegyensúlyozott földrajzi eloszlással, minél több különböző nyelvű oktatással. A tagintézmények kidolgoznak egy közös működési modellt, amely az alkalmazottak és a hallgatók közös adatbázisára épül. Távlati cél a hallgatók 50%-ának és az oktatók jelentős részének mobilitása a tagintézmények között. Fontos cél a szakok tanterveinek harmonizálása a szövetségen belül, és a komplementer adottságok kihasználása a társintézményekben. Tudományos kutatás területén össze kell hangolni a nagy intézményi projekteket, lehetőleg az EU kutatási irányvonalainak megfelelően. Hosszabb távon tervben van a szövetségeknek egy különleges „európai egyetemi státusz” kidolgozása és az ennek megfelelő minőségű diplomák kiadása.

A tagintézmények így egy szoros adminisztratív, oktatási és kutatási együttműködés alapján folytatnák tevékenységüket. A hallgatók eldönthetnék, hogy a tantervük szerint esedékes kurzusaikat az egyes félévben hol hallgatnák, és logisztikai egyeztetések után oda iratkozhatnának be. A kutatási együttműködésekre nem kellene külön pályázni; az elintézhető lenne a kutatócsoporti egyeztetés után egy szövetségen belüli (költségekímélő) cserével. Az oktatók cseréje hasonlóképpen zajlana.

A **pilot projekt** meghirdetése várhatóan 2018. októberében történik, beadás 2019. február végéig, indítás 2019. október elején várható. A pályázási feltételek a koncepcióval összhangban lévő feltételeket tartalmazzák. A támogatás az Erasmus+ keretéből történik.

A 2017-es „ötlet” jóváhagyása után a környező országokból a cseh és lengyel egyetemek nagyon aktívan elkezdtek partnereket keresni rangos európai intézményekkel, majd kidolgozni az együttműködést. A **magyar egyetemek** közül az **ELTE** kissé megkésve kezdeményezett egy együttműködést, amelynek eredménye egy formálódó szövetség a **Trinity College Dublin, Universitat de Barcelona, Université de Montpellier, Universiteit Utrecht** és a **Københavnns Universitet** partnerekkel. Mind az öt egyetem az első 100 között van a legtöbb világrangsorban, tagja a LERU-nak, kiemelkedő oktatási és kutatási reputációval rendelkezik. Dublin, Utrecht és Koppenhága északi-nyugati, Barcelona és Montpellier déli, Budapest pedig keleti fekvésű EU-tagállamban van. A hat intézményben hat különböző nyelven folyik az oktatás. Mindegyik egyetem átfogó oktatási-kutatási portfólióval rendelkezik. Mindezek alapján nagyon esélyes pályázatot tudnak benyújtani egy pilot-projekt elnyerésére.

Az ELTE ezzel a szövetséggel egy nagyon „előkelő” egyetemi társulás tagja lehet, amely nagyot lendíthet az egyetem nemzetközi jelenlétén, oktatási minőségén, kutatási eredményességén. Ezen keresztül a magyar felsőoktatás is jobban bekerülne a világ köztudatába. Mindenképpen érdemes lenne megajánlani, hogy nyertes pályázat esetén a magyar oktatási kormányzat anyagilag is támogatná az ELTE részvételét a szövetségben.

A Magyar Rektori Konferenciát ezen feljegyzés írója folyamatosan tájékoztatta a koncepció és a pilot projekt kidolgozásáról. Ezen keresztül más magyar egyetemek is kezdeményezhettek hasonló együttműködések, de erről egyelőre nincs tudomásom.

Budapest, 2018. szeptember 12.

Keszei Ernő egyetemi tanár s.k.
a Nemzeti Bologna Bizottság elnöke
az ad hoc szakértői bizottság tagja